

er jo ikke umuligt, at Udvalget nu, da Sagen kommer til Forhandling, kunde faa indhentet saadanne Oplysninger, der bevirkede, at man med større Sikkerhed kunde overse de økonomiske Følger af Lovforslaget, som det foreligger, og ogsaa hvis man skulde tænke sig det gennemført i en anden Form. Men jeg vil gentage, som ogsaa den ærede Ordførers Oplysning viser fuldt ud, at man over alt i de europæiske Lande, hvor man har ført Sagen frem, har ført den frem som en kommunal Opgave. Dette er Tilfældet i Svejts, og det er Tilfældet i Norge, som før anført, det er Tilfældet i Frankrig, det er Tilfældet i Tyskland, det er Tilfældet i Finland, det er Tilfældet alle de Steder, hvor man i det hele taget har Bespising af Skolebørn. Saa vilde der være ringere Hensyn at tage til i Øjeblikket at faa fremtvetnet en Skolebespising af Børnene, naar man staar over for den Mulighed, at man gennem de Kræfter, der røre sig i Folket, kan faa en Bespising af Skolebørnene frem.

J. Hage: Jeg ønsker for mit Vedkommende i al Almindelighed at udtale min Sympati for Bestræbelser, der virke med det Formaal for Øje, at man ikke skal sulte, hvad enten man er voksen eller Barn, hvad enten man gaar i Skole eller ikke gaar i Skole; men det er jo egentlig ikke det, der foreligger til Forhandling. Hvad det her drejer sig om, er Spørgsmaalet om, hvorvidt man fra det offentlige Side i endnu højere Grad, end man hidtil har gjort, skal støtte disse Bestræbelser og paa en Maade ligefrem paatager sig Forpligtelse til at sørge for Bespisingen af de Børn, hvis Forældre ikke kunne eller ville bespise dem. Det bliver jo et helt andet Spørgsmaal. Sympatien i og for sig, ligefrem Medlidenhed er aabenbart vakt i vort lille Samfund for denne Opgave, som ved saa mange andre Lejligheder, og er vakt i allerhøjeste Grad. Det er ikke saa ubetydeligt, naar man naar til saadanne Resultater, som man alt er naaet til f. Eks. her i Kjøbenhavn og i Aarhus, de to Byer, hvorfra jeg har Oplysninger. Ca. 25 Procent af Børnene i disse Byers offentlige Skoler faa et gratis Maaltid varm Mad hver anden Dag, og det er blevet mig meddelt, at i Aarhus er ikke et Barn blevet afvist, hvorvidt det samme er Tilfældet i Kjøbenhavn, ved jeg ikke, men det er sandsynligt, at det er gaaet til der paa samme Maade. Fremdeles ere flere af disse Børn endogsaa blevne bispiste daglig, naar man har anset

det for nødvendigt. Altsaa, de, der virkelig føle Medlidenhed med sultne Børn, og det antager jeg, at alle gøre under saadanne Forhold, kunne dog i visse Henseender være tilfredse med, at Samfundet allerede ad privat Vej har gjort saa meget, som det har. Spørgsmaalet er da, om man ogsaa skal gøre denne Sag til en Statssag og dermed ødelægge den private Barmhjertighed og Offervillighed. Der maa de Herrer, som staa paa den anden Side, ikke forveksle de to Ting: Medlidenheden med Børnene og Lyst til at hjælpe dem og saa Sympati med dette Forslag, thi disse to Ting falde aldeles ikke sammen. At Undervisningen fremmes ved, at Børnene faa god Mad, er ganske vist utvivlsomt, men hvis dette skulde være tilstrækkeligt til at motivere Statens Indgriben i Skolens Forhold, vilde det ogsaa være tilstrækkeligt til at motivere Statens Indgriben i mange andre Forhold. Desuden, hvis man vil drage Konsekvenserne lidt videre — og det kunne de Herrer ganske vist sige, at de endnu ikke have gjort, men det ligger ganske nær — hvis man stiller Børnenes Modtagelighed for Undervisningen som det absolute Nummer et, saa er det ikke alene Mad, der har Betydning i saa Henseende, men ogsaa Klæder, Bolig, Eksemplet hjemmefra, den Luft og de Omgivelser, hvori de leve, etc. etc. Jeg tror, at man kommer endogsaa ret hurtig til, at vi skulle have den socialistiske Stats Teorier paa dette Omraade realiserede, hvis der skal være noget Forslag deri. Det, der gør Forskel mellem de Herrer og dem, der ikke ville gaa med i dette Tilfælde, er altsaa ikke Spørgsmaalet om, hvorvidt sultne Børn have godt af et Maaltid Mad, specielt naar de anstrenge deres Hjerne, men det er Spørgsmaalet om Forældrenes personlige Ansvarlighed over for deres Børn, om de overhovedet ikke skulle have Ansvar for noget, som det er sagt populært, ud over dette at sætte dem i Verden men kunne overlade Samfundet det øvrige. Men antages det fornuftigvis, at de have videregaaende Forpligtelser over for de Børn, de sætte i Verden, forekommer det mig, at det at skaffe deres Børn Mad, saa vidt de kunne, er en af de første Forpligtelser, man kan forlange opfyldt af Forældrene. Tager man denne bort, ser jeg egentlig ikke rigtig, hvilken anden af de væsentlige Forpligtelser der ikke skulde kunne borteskamoteres. Man kunde maaske endogsaa vende det om og sige, at det vilde være naturligere, om Børnene i alle de offentlige Skoler fik en varm Dragt, en Slags Uniformsdragt,